

Bez kořenů

Milan Let, Most

Proslov na Konferenci smíření Čechů a Němců v Ústí nad Labem 19.5.2007

Považuji se za typického Severočecha.

Nejen proto, že jsem se tu narodil a kromě vysokoškolských studií jsem nikdy nikde jinde nežil, ale především proto, že moji prarodiče, oba původem Slováci, přišli do Severních Čech těsně po válce.

Tady se poznali a tady také zůstali, v Dubí u Teplic, kousek od dnešní slavné E 55, v domě, v hospodářství, které museli Němci opustit v rámci poválečného odsunu. Byla to doba nového osidlování pohraničí a zůstat tady bylo považováno téměř za vlastenecký čin.

Výsledkem je, že většina nynějších obyvatel Severních Čech má své kořeny někde jinde, většina Severočechů nemá ke své zemi žádný vztah.

Severní Čechy často přirovnávám k Aljašce, ke Klondyku.

Když tam bylo objeveno zlato, mnoho lidí, s vidinou rychlého zbohatnutí, vyrazilo za svou příležitostí. Ve skutečnosti toto srovnání není dostatečné, protože oproti Klondyku v Severních Čechách **šli Češi "do hotového"**. Přišli obsadit to, co vybudovali jiní. A co víc, mnohdy ani nebyli schopni obhospodařit všechno, co tu po odsunutých Němcích zůstalo. Ti, co sem přišli, **postavili svou prosperitu na křivdě**, a to nemohlo tomuto kraji přinést nic dobrého.

Není mým úkolem řešit tu **okolnosti odsunu**, ale **dvě důležité poznámky** bych tu přeci rád uvedl:

1. Odsunutí Němci v naprosté většině nebyli ti, kteří sem přišli jako okupanti v době druhé světové války. Byli to lidé, kteří **přišli do Čech na pozvání českého krále Přemysla Otakara II. ve 13. století**. Byli to lidé, kteří v Čechách žili téměř 200 let před tím, než byla objevena Amerika.
2. Pokud bychom chtěli odsun Němců ospravedlnit výsledkem druhé světové války, **nikdy nemůžeme ospravedlnit způsob, jakým byl odsun proveden**. Nikdy nemůžeme ospravedlnit křivdy a násilnosti, kterých jsme se my Češi na odsunovaných Němcích dopustili.

Zlatem Severních Čech bylo uhlí. Na jeho těžbě se bohatlo, a to i v době socialismu. Mnozí si pamatujeme heslo: "Já jsem horník, kdo je víc."

Podobně jako na Aljašce (už od dětských let mám před sebou obraz z knihy Jacka Londona, v kterém popisuje devastaci přírody kvůli těžbě zlata) se "černé zlato severu" stává svému kraji zároveň kletbou.

Mnoho vesnic mizí ve prospěch snad největších povrchových dolů na světě. Mnozí lidé musí opustit své domovy, své vesnice, svá pole, a přestěhují se do nově vystavěných panelových domů - celá vesnice bude nadále bydlet v jednom vchodě.

Mělice zapuštěné kořeny jsou opět zpřetrhány.

Symbyly Severních Čech

se stávají krátery dolů, výsypky hlušiny, znečištěné ovzduší, zdevastovaná krajina, holé Krušné hory otrávené kyselými dešti, chátrající a vybourávaná původní města a nově vystavěná sídliště, často trefně nazývaná "noclehárny".

(Sám jsem jako typický Severočech 7 let pracoval v elektrárně v Ledvicích jako kotelník a páčil uhlí z Velkolomu Maxima Gorkého.)

Dobrym symbolem Severních Čech je **řeka Bílina**. Pramení nad Jirkovem, kde je záhy spoutaná do vodní nádrže Jirkov, pak protéká šachtou v ocelových rourách, městem Bílinou protéká v betonovém korytě a je spíše kanálem než řekou, a do Labe se v Ústí vlévá jednou červená, jindy žlutá, zelená nebo fialová, podle toho, co do ní ústecká chemička právě vypouští. To byla situace před 20 lety, dnes je to, díky Bohu, už mnohem lepší, přesto, když se podíváte po kraji například z Bořně nebo ze Zlatníku, vidíte **paradox Severních Čech: jsou krásné a hrozné zároveň**.

Pokud chceme tento stav ospravedlnit tím, že uhlí bylo nutné odhalit, pak tím **určitě nemůžeme ospravedlnit způsob, jakým k tomu docházelo**.

I dnes platí, že v Severních Čechách žijí lidé bez kořenů.

Vládne tu zklamání a prázdnota. Ani horník už není co býval. Lidé často rezignují, nebojují o lepší život, nepracují, nezápasí. **Kdo nemá kořeny, nemá ani srdce.** Srdce člověka s několikrát přetřhanými kořeny je rozervané, bolavé a prázdné.

To má naprosto konkrétní důsledky: vysoká nezaměstnanost (míra nezaměstnanosti v ČR činila k 31. 3. 2007 7,3 %, v okrese Most to bylo 18,3 % (první místo v ČR), Teplice 14,6 %, Ústí n/L 13,1 %), podobná je situace co se týká rozvodovosti, kriminality, prostituce, užívání drog, sebevražd. Je tu spolehlivě nejméně křestanů a spolehlivě nejvíce voličů komunistické strany. Vysoký stupeň rezignace na skutečně kvalitní život. Povrchnost a soustředěnost na konzum, provázena častou kritikou.

Podle sociálních průzkumů je např. Mostecko z hlediska kvality života absolutně nejhorší oblastí v rámci celé ČR.

Tato situace se i nadále prohlubuje, protože i dnes pokračuje příliv nejrůznějších přistěhovalců do Severních Čech. Nic proti nim, ale touto novou imigrací problém kraje bez kořenů stále pokračuje a Severní Čechy zůstávají i do budoucna velmi náročným regionem, o kterém bude i nadále platit, že tu žijí lidé bez kořenů. Jsou to důsledky rozhodování, která mají své počátky v letech 1945-1946.

Myslím, že **klíčovým rozhodnutím**, které v podstatě nastartovalo devastaci našeho kraje, **bylo následující vyznání: "Nepotřebujeme Boha.** Bůh není. My, lidé, to zvládneme sami."

V podstatě to můžeme sledovat v celé Evropě - 20. století je charakteristické pokusy nastolit nové pořádky, a to bez Boha (dočasnými bohy se stali představitelé těchto pořádků: Hitler, Stalin). Je to pokračující svědectví o tom, že člověk se odklonil od Boha, a Severní Čechy jsou toho názorným, koncentrovaným dokladem.

Zároveň nám dnes Severní Čechy vydávají toto svědectví: "Bez Boha jde všechno do záhuby. Život bez Boha znamená zkázu, znamená vykořeněnost, znamená devastaci krajiny i lidských srdcí."

A tím dostáváme i odpověď na otázku "Co s tím?"

Odpověď zní takto: "Tento kraj se potřebuje navrátit k Bohu." Potřebuje činit pokání, potřebuje získat novou naději, potřebuje učinit následující prohlášení: "Potřebujeme Tě, Bože. Odpust."

Proto vás **prosím o modlitby za tento kraj.**

Modlete se, ať lidé, kteří tu bydlí, pochopí, že potřebují Boha, ať jim Bůh otevře oči a obměkčí srdce. Ať tito lidé pochopí, jakým zlem je žít bez Boha, ať mají sílu činit pokání.

Modleme se, aby Bůh dal milost k vyznání vin, kterých se Češi dopustili na Němcích. Ať máme odvahu přiznat si, že jsme udělali špatnou věc, a ať máme odvahu říci těm, kterým jsme ublížili: "Odpust."

Modlete se za milost pro tento kraj.

Amen.